

Talomalli – koulun fyysisen ympäristön kartoittamiseen

TAVOITE: Talomalli-harjoituksen avulla saadaan tietoa siitä, miten eri ihmisryhmät käyttävät koulun tiloja.

Painopisteenä tässä on tutkia, ovatko tilat kaikille turvallisia sukupuolesta riippumatta..

TARVIKKEET: iso paperi/kartonki tai monta A4 kokoista paperia, kyniä

ARVIOITU AIKA: 1–1,5h

Tämän harjoituksen voi tehdä joko koulun henkilökunnan kesken tai oppilaiden kanssa yhdessä.

Talomalli on alunperin kehitetty Ruotsin syrjäntävaltuutetun mallista (Diskrimineringsombudsmannen).

Ohjeet

- Piirrä suurelle paperiarkille koulun sisätilojen pohjapiirros sekä koulun käytössä olevat ulkotilat. Nimeä eri paikat (esim. ruokasali, vessat, vaatekomero, eteinen jne.) sekä tilat, joissa oppilaat viettävät aikaansa välitunneilla.
- Voit käyttää pienempiä piirroksia hahmotellessasi tilaa ja yhdistää ne suureksi pohjapiirrokseksi vasta, kun piirros käydään läpi koko ryhmän kesken. Tehtäviä voidaan jakaa oppilaille myös siten, että he piirtävät eri osia koulun tiloista ja piirrokset yhdistetään yhteiseksi pohjapiirrokseksi.
- Merkitse piirrokseen ne paikat, joissa tytöt, pojat tai muunsukupuoliset¹ oleskelevat tai eivät oleskele. Voit myös merkitä piirrokseen, mitä oppilaat tekevät näissä paikoissa. Käytä värejä, tarroja tai symboleja apunasi. Tarkoituksena on kartoittaa vaikuttaako oppilaiden sukupuoli siihen, missä tiloissa he viihtyvät. On mahdollista myös tutkia tilan jakautumista koulun muiden sisäisten ryhmäjakojen näkökulmasta, kuten, miten ikä, alueellinen tausta, luokka, etnisyys, vammaisuus jne. vaikuttavat tilan käyttöön. Tarkoituksena ei ole keskittyä luokittelemaan oppilaita vaan analysoimaan tilaa: ovatko koulun kaikki tilat avoimia kaikille oppilaille ja miten tilojen normeihin voidaan vaikuttaa.
- Pohdi, mitä välineistöä tiloissa on. Arvioi sen rahallinen arvo ja merkitse summa piirrokseen.
- Keskustele oppilaiden kanssa siitä, mitä ajatuksia heillä on pohjapiirrokseen merkityistä tiloista ja mistä toiminnasta he pitävät. Löytyykö piirroksesta sellaisia tiloja, joita he haluaisivat käyttää tai toimintaa johon he haluaisivat osallistua, mutta esteenä on, että jokin ryhmä on ominut ne. Esittele tämän jälkeen omat ajatuksesi ja keskustelkaa yhdessä siitä, pitääkö pohjapiirros paikkaansa vai löytyykö jotain muutettavaa. Keskustelkaa, voitteko luokkana tehdä jotain sen eteen että kaikki kokisivat kaikki koulun tilat turvallisiksi ja olonsa tervetulleeksi kaikissa koulun tiloissa. Tai voiko koulun henkilökunta tehdä jotain kouluympäristön ja sen käyttötapojen muuttamiseksi?

¹ Oppilaat voivat kertoa tai voivat olla kertomatta sukupuolivähemmistöön kuulumisesta opettajalleen. Arvioikaa tilannetta talomallin kohdalla sen mukaan, ovatko oppilaat ilmaisseet esimerkiksi identifoitumista muunsukupuolisiin tai muihin sukupuolivähemmistöihin.

Keskustelkaa pohjapiirrustuksesta henkilökunnan kanssa

- Minkälaisista tiloista eri sukupuolta olevat oppilaat pitävät? Vaikuttaako sukupuoli siihen, minkälaisia asioita eri sukupuolta olevat oppilaat tekevät mielellään?
- Mistä he erityisesti pitävät näissä paikoissa ja mitkä aktiviteetit ovat suosituimpia?
- Minkälaisia paikkoja tytöt, pojat tai muunsukupuoliset välttelevät? Minkälaisista asioista erityisesti tytöt, pojat tai muunsukupuoliset eivät pidä tai mitkä asiat heitä ei kiinnosta?
- Löydätkö sukupuoleen perustuvia eroja? Mistä ne voisivat johtua?
- Ketkä käyttävät tiloja, joihin on resursoitu eniten esimerkiksi sisustuksen tai välineiden suhteen?
- Voitteko tehdä jotain sen eteen, että kaikki kokisivat koulun kaikki tilat turvalliseksi ja olonsa tervetulleeksi koulun kaikissa tiloissa?